

OSNA I HERCEGOVINA

Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Конкуренијски савјет

МИШЉЕЊЕ

по Захтјеву пуномоћника Удружења „Рода“ из Бања Луке

**Сарајево
јули, 2024. године**

Број: 07-26-7-007-7/24
Сарајево, 1.7.2024. године

На основу члана 25. став (1) тачка ф) Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ“, бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а по Захтјеву за давање мишљења Удружења породица са проблемима неплодности „Рода“ из Бања Луке, заступана по пуномоћнику адвокату Саше Бундало, Гундулићева 58., Бања Лука, Босна и Херцеговина, запримљеног од стране Конкуренијског савјета дана 25. марта 2024. године под бројем: 07-26-7-007-1/24, Конкуренијски савјет, на 9. (деветој) сједници одржаној дана 1. септембра 2024. године, донио је

МИШЉЕЊЕ

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренијски савјет) је, дана 25. марта 2024. године под бројем: 07-26-7-007-1/24, запримио Захтјев за издавање мишљења, Удружења породица са проблемима неплодности „Рода“ из Бања Луке, заступани од стране пуномоћника адвоката Саше Бундало из Бања Луке, а у вези с захтјевом да ли Уговор о пружању услуга и суфинансирању поступака биомедицински потпомогнуте оплодње, закључен између Фонда здравственог осигурања Републике Српске и Здравствене установе специјалистичка гинеколошка амбуланта „Medico-S“ из Бања Луке, представља забрањено конкуренијско дјеловање, укључујући али не ограничавајући се на забрањени споразум из члана 4. став (1) Закона о конкуренцији.

Подносилац захтјева у кратким цртама у поднесеном Захтјеву наводи следеће:

Уговорне (споразумне) стране укључене у потенцијално забрањено конкуренијско дјеловање су Фонд здравственог осигурања Републике Српске (у даљем тексту: Фонд), Здраве Корде 8., Бања Лукае и Здравствена установа специјалистичка гинеколошка амбуланта „Medico-S“ Бања Лука, чланица групације Пронатал., Јована Дучића 68., Бања Лука (у даљем тексту: Medico-S).

Оснивач Фонда је Република Српска. На основу Статута Фонд, фонд је уписан у Рег. уложак број: 057-0-Рег-3-21-006064 при Окружном привредном суду у Бањој Луци и представља организацију која врши јавна овлаштења у осигуравању и провеђењу обавезног здравственог осигурања, са својством правног лица и правима, обавезама и одговорностима утврђеним Законом, другим прописима који уређују састав јавних служби и статутом.

Medico-S је приватна здравствена установа основана и регистрована према законима Републике Српске, основана од стране NEAC International IVF В-Н s.r.o., чланица Пронатал групе, Острава, Република Чешка. Привредни субјекат је регистрован за обављање дјелатности под статистичком шифром Q 86.22 – дјелатност специјалистичке медицинске праксе које укључује и услуге медицински потпомогнуте оплодње.

Даље у свом захтјеву Подносилац наводи правни оквир који је анализирао приликом подношења Захтјева и то: одредбе Закона о конкуренцији, Одлуку о утврђивању релевантног тржишта, Закон о лијечењу неплодности поступцима биомедицински потпомогнуте оплодње, Закон о обвезном здравственом осигурању, Закон о јавним набавкама.

Као релевантно тржиште у поднесеном захтјеву наводи се тржиште Босне и Херцеговине.

Подносилац у Захтјеву наводи како је осигураницима ускраћен избор, из разлога што осигураници Фонда и корисници услуга у области биомедицински потпомогнуте оплодње, исту услугу могу користити искључиво у Medico-S, будући да Фонд има само један уговор закључен са истима, приликом обављања поступака медицински потпомогнуте оплодње који су финансирани из средстава које осигурава Влада Републике Српске у буџету, с тим да су прва два поступка обавезни са изврше у Medico-S.

Међутим, како се даље наводи у Захтјеву, Законом о обавезном здравственом осигурању нити Програмом за осигурање биомедицински потпомогнуте оплодње за 2023. и за 2024. годину нису утврђени критеријуми на основу којих је оправдано условљавање обављање два поступка у медицинској установи с којом Фонд има закључен уговор, док за трећи поступак (уједно и посљедњи који се финансира из буџета) Фонд може (а и не мора) одобрити финансирање поступка у установи с којом Фонд нема закључен уговор.

Иако је Законом о здравственој заштити предвиђено да „пацијент у складу са овим законом има право на избор здравствене установе која пружа здравствене услуге на територији Републике“ оваквом праксом је пацијентима, осигураницима Фонда избор у потпуности онемогућен. Право на избор је у директној вези са тржишном конкуренцијом, те може довести до повећања квалитета пружених здравствених услуга, те саме успјешности поступка биомедицински потпомогнуте оплодње.

Даље, се у захтјеву наводи како се удружење „Рода“ обратила и Фонду са одређеним питањима, те да је Фонд доставио одговор у којем је дјеломично одговорио на постављена питања. Такође се наводи како је Фонд одбио закључити уговор са Специјалном болницом „Јелена, болница за жене, породе и ИВФ“, а да иста испуњава све услове који се траже за закључење уговора. Подносилац наводи како у Федерацији Босне и Херцеговине, Фонд здравственог осигурања и реосигурања ФБиХ има закључене уговоре са шест клиника које пружају наведене услуге.

На основу достављених, података подносилац захтјева тражи од Конкуренцијског савјета мишљење, или пак покретање поступка по службеној дужности уколико се ради по повреди Закона о конкуренцији.

Дана 17. априла 2024. године подносилац захтјева је исти допунио са информацијом како је Влада Републике Српске донијела одлуку од начину финансирања програма за осигуравање биомедицински потпомогнуте оплодње за 2024. годину, те да из исте одлуке проистиче да није предвиђено плаћање поступка изузев у поликлиними Medico-S.

Како би сагледао све релевантне чињенице, а ради доношења Мишљења Конкуренцијско савјета се дана 16. маја 2024. године, обратило Фонду са захтјевом за информације број: 07-26-7-007-5/24.

Дана 5. јуна 2024. године запримљен је одговор Фонда у којем је у кратко наведено следеће:

Правни основ за закључење уговора између Фонда и Medico-S је садржан у слиједећим актима који су у примјени у Републици Српској, и то у Закону о обавезном здравственом осигурању, Закону о здравственој заштити, Програму за осигуравање медицински потпомогнуте оплодње за 2024. годину, те Правилнику о основама за закључење уговора са даваоцима услуга у Републици Српској у 2024. години.

Прије потписивања Уговора између Фонда и Medico-S није проведен поступак јавне набавке, нити је упућиван јавни позив за закључење уговора ради пружања услуге биомедицински потпомогнуте оплодње, јер у складу са одредбама Закона о обавезном здравственом осигурању и Закона о здравственој заштити, Фонд у циљу осигуравања здравствене заштите за своје осигуранике и осигуране особе, нема обавезу да услуге здравствене заштите уговара на основу поступка јавне набавке, него је приоритетно осигурање адекватне и доступне здравствене заштите за све осигуране особе на територији Републике Српске.

Како се даље наводи у достављеном одговору разлози за закључење уговора за пружање услуге биомедицински потпомогнуте оплодње са клиником Medico-S из Бања Луке садржани су у тачки 1. изјашњења, као и чињеници да ниједна јавна здравствена установа у Републици Српској не пружа услуге биомедицински потпомогнуте оплодње, а Здравствена установа Medico-S је водећа клиника за лијечење неплодности и процедуре извантјелесне оплодње у Босни Херцеговини и дио је групације Пронатал из Чешке, те је 2007. године када је потписан први уговор била једина здравствена установа која је пружала ове услуге, које се финансирају из буџетских средстава Републике Српске.

Даље се наводи како у Републици Српској не постоји нити једна јавна здравствена установа у којој је могуће обавити поступак медицински потпомогнуте оплодње. А према доступним информацијама, на територији Републике Српске има још једна здравствена установа која је недавно почела пружати услуге биомедицински потпомогнуте оплодње ЗУ Специјална болница из хируршке области „Јелена болница за жене, породе и ИВФ“ Бања Лука (у даљем тексту: Болница Јелена). Наводи се како са Болницом Јелена, Фонд нема закључен уговор о пружању здравствених услуга, јер је Болница Јелена у фебруару ове године раскинула Уговор са Фондом који су били регулисани међусобни односи, из разлога престанка интереса.

У свом одговору Фонд наводи и како у складу са чланом 37. став 6. Закона о обавезном здравственом осигурању, Влада Републике Српске доноси Одлуку о начину финансирања Програма за осигуравање биомедицински потпомогнуте оплодње која за ову годину у складу са Одлуком број: 04/1-012-2-3578/23 од 19.10.2023. године износи 3.500.000 КМ („Службени гласник РС“ број 96/23), и средства се осигуравају у буџету Републике Српске. Поступак биомедицински потпомогнуте оплодње у установи изван Републике Српске на терет средстава Фонда могуће је остварити и остварује се на основу члана 27. став 8. Закона о обавезном здравственом осигурању, а у складу са одредбама Програма за осигуравање биомедицински потпомогнуте оплодње за 2024. годину.

Поступајући по поднесеном Захтјеву, анализом свих достављених података и чињеница из Захтјева, а на основу Закона о конкуренцији, Конкуренцијски савјет даје сљедеће мишљење:

Чланом 2. Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ“ број 28/05, 76/07 и 80/09) прописано је на кога и под којим условима се примјењује Закон о конкуренцији. Прије свега, Закон о конкуренцији се примјењује на све привредне субјекте који се баве одређеном тржишном дјелатношћу, а то је производња, продаја роба или пружање услуга, уколико својим дјеловањем спрјечавају, ограничавају или нарушавају конкуренцију, тј. тржишну конкуренцију између субјеката. Истим чланом Закон је предвидио врло широки број субјеката, као што су привредна друштва, предузећа, предузетници или пак њихова удружења, без обзира на власништво, сједиште или пребивалиште. Неспорно је како се Закон о конкуренцији се примјењује и на сва остала правна или физичка лица, на тијела државне управе и локалне самоуправе, па тако и на Фонд здравственог осигурања РС. Међутим, једини критеријум да активност која се

оцјењује, мора да се сматра за тржишном активношћу, да учествују или да утичу на тржиште, тј. на производњу, продају роба или пружање услуга између конкурената.

Из наведеног произлази, у односу на конкретни случај, да је **чланом 37. став 7. и 8. Закона о обавезном здравственом осигурању** („Службени гласник Републике Српске“ број 93/22 и 132/22) прописано сљедеће:

(7) Биомедицински потпомогнута оплодна према Програму из става (3) овог члана осигурава се у здравственој установи у Републици, са којом Фонд има закључен уговор.

(8) Изузетно од става (7) овог члана, након финансирања два неуспјела покушаја биомедицински потпомогнуте оплодне у Републици, Фонд може у складу са Програмом из става (3) одобрити финансирање још једног покушаја биомедицински потпомогнуте оплодне и у здравственој установи изван Републике.

Дакле, из наведеног је видљиво како је ријеч о позитивним законским одредбама, усвојеним од стране Народне скупштине Републике Српске, те средствима која се осигуравају из јавних прихода, тј. из Буџета, а намијењеним за плаћање осигураницима, и финансирање биомедицински потпомогнуте оплодне, па стога, овакво дјеловање Фонда, који примјењује Закон, Владе Републике Српске која издваја средства из буџета, те законодавца који је донио закон којим је прописан начин поступања, финансирања, те поступак остваривања права, не представља активност која би могла довести у сумњу о повреди правила прописаних Законом о конкуренцији, и примјену истог.

Уговор о пружању услуга и суфинансирању поступака биомедицински потпомогнуте оплодне, закључен између Фонда здравственог осигурања Републике Српске и Здравствене установе специјалистичка гинеколошка амбуланта „Medico-S“ из Бања Луке, у овом случају представља резултат поступања Фонда у складу са законском обавезом, јер је наведени закон омогућио искључиво финансирање пацијентима са којом Фонд има уговор у Републици Српској. Болница Јелена која такође обавља наведене поступке, а налази се у Републици Српској је одбила закључити уговор са Фондом, о чему је доказ Фонд приложио у свом изјашњењу.

Све остале наводе које Подносилац наводи у свом захтјеву у смислу онемогућавања права на избор, те да је исти поступањем Фонда онемогућен, представља поступање Фонда према законским одредбама.

Не основу наведеног и података достављених у Захтјеву, Конкуренцијски савјет је мишљења како Уговор о пружању услуга и суфинансирању поступака биомедицински потпомогнуте оплодне, закључен између Фонда здравственог осигурања Републике Српске и Здравствене установе специјалистичка гинеколошка амбуланта „Medico-S“ из Бања Луке, **не представља** забрањено конкуренцијско дјеловање из Закона о конкуренцији, укључујући и забрањени споразум из члана 4. став (1) Закона о конкуренцији.

Имајући у виду како је у коначници циљ Закона о конкуренцији добробит потрошача (што свакако укључује и добробит пацијената), те да Конкуренцијски савјет има могућност у складу са чланом 25. став 1. тачка ф) истог Закона, давања мишљења, као и препорука о било којем аспекту конкуренције, такође, да је и надлежност Фонда, између осталог, добробит пацијената, и осигурање доступности услуга.

Стога, уважавајући ноторну чињеницу да је успјех у неком медицинском поступку потребно унутарње увјерење пацијента о успјеху, а што говори и симболичан назив Удружења које је поднијело захтјев Конкуренцијском савјету под називом „Рода“, то Конкуренцијски савјет **препоручује** Фонду да преиспита начин омогућавања и финансирања услуга медицински потпомогнуте оплодне својим осигураницима, те у оквиру својих надлежности покрене активности ради унапрјеђења задовољства пацијената.

Ово мишљење се издаје искључиво на основу навода из Захтјева, те уколико исти одступају од стварног и чињеничног стања, ово мишљење се не може примјенити.

Предсједница

Адиса Бегић

Доставити:

- Подносиоцу захтјева, и
- а/а;